

TRYSUNDA – MAANKOHOAMISEN MALLINTAMINEN

Trysunda on Merenkurkussa Ruotsin rannikolla sijaitseva luonnonsuojelualue. Se koostuu useammasta saaresta. Alueen maisemaan on suuresti vaikuttanut jääkauden jälkeinen maankohoaminen, mikä on ollut varsin nopeaa. Tehtäväsi on mallintaa Trysundan maisemien kehitys jääkauden jälkeen.

Ruotsin sähköiset kartat löytyvät Sveriges länskarta –palvelusta. Ruotsalaisessa korkeusjärjestelmässä korkeuskäyrät on piirretty viiden metrin (5m) välein. Paksummat johtokäyrät kulkevat 25 metrin välein.

Maankohoamisen nopeus Trysundassa:

aika	cm
vuosi	1
10 vuotta	10
100 vuotta	100

Mallintamisen avulla selvittettävät asiat:

1. Miten Trysundan maisemat ovat muuttuneet jääkauden jälkeen? Tämän selvittämisen voi tehdä monella tavalla esim. Voit piirtää saaren kartan ja muokata piirtämääsi karttaa maankohoamisen mukaan tai Google Earthilla voi mallintaa karttoja korkeuskäyrien mukaan. Maantiedon tunnilla työ tehdään Google Earthin sekä Gimp2 –ohjelman avulla.
2. Muodosta Gimp2:n avulla kuvasarja maisemien muuttumisesta 500 vuoden välein nykypäivästä menneisyyteen.
3. Valmista Gimp2:n avulla yksi kuva, jossa on kaikki muodostamasi kuvat tasoina päällekkäin. Katso päällekkäinen kuvasarja Suotimet – Animaatiot – Katso, hidasta vauhtia niin näet maisemien kehityksen animaationa.
4. Milloin ensimmäinen Trysundan saarista kohosi merenpinnan yläpuolelle?
5. Mannerjäätikö vetäytyi Merenkurkun saarilta Ruotsin maa-alueelle 8000 vuotta sitten, kauanko kului aikaan ensimmäisen saaren kohoamiseen merenpinnan yläpuolelle jäätikön poistumisesta saaren päältä?
6. Milloin (vuosiluku) Trysundan pääsaari muodostui pienemmistä saarista eli muodosti yhden kokonaisen pääsaaren?
7. Millainen oli Trysundan maisema n. 0 jKr?
8. Milloin (vuosiluku) nykyisellä paikalla sijaitseva asutus on voinut syntyä kuivalle maalle?
9. Trysundalla tiedetään sijainneen kalastajakylän 1500 luvulla, missä se todennäköisesti sijaitsi silloin?
10. Miten maankohoaminen on vaikuttanut ihmistoiminnan saarilla?
11. Miten vesiliikenteen reitit ovat muuttuneet vuosisatojen/vuosituhsien aikana?

